

Évközi 12. vasárnap

Iz 49,1-6

„Nemzetek világosságává tettek...”

Halljátok, szigetek, és figyeljetelek, távoli népek! Az Úr hívott meg, mielőtt még születtem; anyám méhétől fogva a nevemen szólított. Számat éles kardhoz tette hasonlóvá, s kezének árnyékában rejtegetett. Mint a hegyes nyíl, olyanná tett, és a tegzébe rejtett. S így szólt hozzám: „A szolgálom vagy, Izrael, benned fogok megdicsőülni!” De én azt gondoltam: „Hiába fáradtam, haszontalanul tékoztam erőmet.” Ám igaz ügyem az Úr előtt van, és jutalmam Istenemnél. Becses vagyok az Úr szemében, és Istenem az erőm. És most ezt mondja az Úr, aki már anyám méhétől fogva szolgálójává tett, hogy visszavezessem hozzá Jákobot, és Izraelt köréje gyűjtsem: „Kevés az, hogy szolgálom légy, s fölemeld Jákob törzseit, és visszatérítsd Izrael maradékát. Nézd, a nemzetek világosságává tettek, hogy üdvösségem eljusson a föld határáig.”

A Deutero-Izajás könyvében négy éneket különít el a bibliatudomány Ebed-Jahve dal néven (Iz 41,1-49; 1-6; 50,4-9; 52,13-53,12). Ebben Jahve beszél szolgálója világméretű küldetéséről, míg ugyanerről beszél a szolgáló a 2. és a 3. énekben. A 4. ének még ennél is összetettebb. Előbb Jahve beszél (52,13), majd az emberek, végül megint az Úr szól szolgálójáról. Nem lehet pontosan megállapítani, hogy a szolgáló személye egyénre vagy közösségre vonatkozik-e? Egyszer ugyanis bizonyos szövegek az „Izrael” szót tűzik a szövegbe (49,3), másutt éppen (49,5) Izrael összegyűjtése lesz a szolgáló dolga.

A szöveg Izrael világmissziójáról beszél, amelyet egy kiválasztott meghívott fog elvégezni. Ez a missziós elképzelés távol áll Izajás könyvétől és az Ószövetség egyéb könyveitől. Az arisztokratikus bezárkózás ráadásul jellemzője lesz a fogságban élő és a fogság utáni Izraelnek. Egyedül Jónás könyvében vagy az Ezekiel 36,20-ban olvashatunk ezzel ellentétes dolgokat. A pogányokért aggódó Jahve és az eltévedt ninivei pogányok pusztulását váró próféta meglepő ellentmondásban áll egymással.

A szövegben megrajzolt szolgáló saját népe, „Jákob törzse és Izrael maradéka” körében végzett prófécija sikertelen, nem talál visszhangra, hasonlóan, mint Jeremiás működése. Ezzel szemben Jahve ugyanezt

a szolgát világmisszióra hívja fel. Vagyis Jahve nem osztja Izrael bezárkózásának elképzelését, inkább a világmisszió felé irányítja a népe körében sikertelen prófétát. Ezzel felértékeli a pogány népek istenkeresését, saját népének a kiválasztottság félreértéséből adódó gögjét és nyakasságát.

A nemzetek világossága maga Jahve lesz, de ezt a világosságot és üdvösséget Isten kiválasztott szolgája viszi el a nemzeteknek. Nem véletlen, hogy a keresztény egyházban igen korán felismerték ezt a próféta-i szöveget, és a népe által megtagadott Jézusra alkalmazták, aki követőinek a világmissziót feladatul adta.

Az Ebed-Jahve dalok és a bennük megjelenő, másokért felajánlott szenvedés szemlélete, valamint a világmisszió gondolata gyökeresen más, mint Izajás könyvének más szakaszainak ezzel kapcsolatos állásfoglalása. Ez az elméleti újdonság a keresztény egyházban Jézus nyomán alapvető keresztény gyakorlatná lesz. A korai keresztény egyház tagjainak jellemzője, hogy egymásért hajlandók szenvedést vállalni. Sőt a keresztény mártírok meg vannak győződve arról, hogy az üdvösség, a Jézus melletti tanúságtétel és a misszió érdekében elviselt egyéni szenvedésüknek üdvösségszerző ereje van, hasonlóan Jézus megváltó szenvedéséhez. Ezt az újdonságot a gyakorlatba Jézus ültette át, amikor a kereszten vállalt szenvedését megváltó szenvedéseként, felajánlotta a bűnösökért. Hogy Isten bizonyítja szeretetét, akkor halt meg a bűnösökért, amikor azok még bűnösök voltak. Ezzel a szenvedni is képes szeretetet (agape) mint Isten szeretetének modelljét a követői elé állította a megváltás művének folytatásában, és a legfontosabb esz-
knek tartotta.

A szenvedés a legtöbb embert magányra és elhagyatottságra, sőt az Istentől való eltávolodásra indít. Az Oszövetségben az emberi szenvedés vagy a bűn következménye, vagy Isten büntetésének eszköze. Ez a gondolat igen mélyen beivódott a hívő és nem hívő emberek gondolkodásába. Legtöbbször csak akkor gondolnak Istenre, amikor a szenvedés csapások vagy betegség formájában meglátogatja őket. Ilyenkor, még a vallásos emberek esetében is, kevésnek jut eszébe felajánlani szenvedését másokért, inkább csak azt ismételteti, megvert engem az Isten. Pedig kezében van a megváltás Jézus által adott eszköze, maga is értékes üdvösséget közvetítő szenvedő szolgává válhatna.